BEZPIECZNA FARMAKOTERAPIA W CIĄŻY

Ciąża to cudowny czas radości i oczekiwania na nowe życie. Przyszła mama w tym czasie musi szczególnie dbać o swoje zdrowie, by nie doprowadzić do sytuacji, w której trzeba wybierać, co będzie mniej szkodliwe dla dziecka, a co w ogóle należy wykluczyć.

NIEJEDNOKROTNIE PRZYSZŁE MAMY MAJĄ PROBLEM Z PRZEZIĘBIENIEM, BÓLEM GŁOWY, ZABURZENIAMI ZE STRONY PRZEWODU POKARMOWEGO CZY TEŻ ZAPALENIEM PĘCHERZA I JAK KAŻDY PACJENT MUSZĄ PODJĄĆ LECZENIE. I tu pojawia się problem - co zastosować, by pomogło, ale jednocześnie nie zaszkodzić rozwijającemu się dziecku? Zastosowanie leków niedozwolonych w ciąży, bądź leków wysokiego ryzyka może być przyczyną uszkodzenia płodu, może komplikować rozwój ciąży, a w skrajnych

przypadkach doprowadzić nawet do przedwczesnego porodu lub poronienia. Stosowane w ciąży leki nie pozostają więc obojętne dla dziecka. Oczywiście wszystko zależy od trymestru ciąży, bowiem wrażliwość płodu na dane leki się zmienia w zależności od jej fazy.

Już na początku ciąży, kiedy jeszcze kobieta może nie wiedzieć, że spodziewa się dziecka, czyli około 4-8 tygodnia, zaczyna się tworzenie podstawowych narządów, w kolejnych etapach ciąży dziecko rośnie, nadal się rozwija, powstaje układ nerwowy i inne narządy. Na każdym etapie ciąży istnieje ryzyko uszkodzenia płodu przez przyjmowane w tym czasie leki. PŁÓD JEST DUŻO BARDZIEJ WRAŻLIWY NA PODAWANE LEKI NIŻ ORGANIZM MATKI, PONIEWAŻ NIE WSZYSTKIE UKŁADY ENZYMATYCZNE SĄ W PEŁNI ROZWINIĘTE I METABOLIZOWANIE LEKÓW ZACHODZI INACZEJ. Ponadto, duże znaczenie ma też ilość podanego leku i jego stężenie we krwi oraz profil bezpieczeństwa danej substancji leczniczej.

Przyjęto, że leki w ciąży można stosować jedynie, gdy korzyści z prowadzonej terapii farmakologicznej przewyższają ewentualne ryzyko dla płodu. Substancje lecznicze mogą być stosowane wyłącznie wtedy, gdy korzyść z leczenia matki jest większa niż ryzyko uszkodzenia dziecka. Amerykańska Agencja ds. Żywości i Leków opracowała specjalną tabelę ułatwiającą określenie profilu bezpieczeństwa danego leku i możliwość jego zastosowania w ciąży.

Dzięki tej tabeli lekarze i farmaceuci z największą troską o bezpieczeństwo dziecka i matki mogą dobierać leki dla ciężarnych pacjentek. Dlatego też wiemy, że bezpiecznie można podać np. paracetamol czy dawki terapeutyczne witamin D i E, natomiast bezwzględnie nie wolno stosować leków z kodeiną, pseudoefedryną, leków wykrztuśnych oraz przeciwkaszlowych.

FARMAKOTERAPIA BÓLU

Ból różnego rodzaju i różnego pochodzenia może zaatakować nawet ciężarną. Podstawowym problemem jest to, co i kiedy można podać przyszłej mamie. Powszechnie uznaje się, że bezpieczny do stosowania przez całą ciążę jest paracetamol (kat. B).

UWAGA!!!

Mimo bezpiecznego profilu paracetamolu przed użyciem należy skonsultować się z lekarzem lub farmaceutą.

INFEKCJE DRÓG MOCZOWYCH

Jest to jedna z najczęściej zgłaszanych dolegliwości, nie tylko przez kobiety w ciąży. WRAZ ZE WZROSTEM DZIECKA W ŁONIE MATKI ZWIĘKSZA SIĘ NACISK NA NARZĄDY WEWNĘTRZNE, RÓWNIEŻ NA UKŁAD MOCZOWY. ZASTÓJ MOCZU, CUKROMOCZ ZWIĄZANY Z CUKRZYCĄ CIĄŻOWĄ, SĄ POWODEM CZĘSTSZYCH NIŻ ZWYKLE INFEKCJI DRÓG MOCZOWYCH. Podczas I i II trymestru dobór preparatów leczniczych jest ograniczony. Bezpiecznie można podać witaminę C, preparaty z żurawiną, które będą zakwaszać pH moczu i dzięki temu będą ograniczały rozwój bakterii. Bardzo pomocne są także ziołowe nasiadówki z kory dębu lub koszyczka rumianku. Jeśli jednak tradycyjne preparaty i witamina C nie przynoszą pożądanych rezultatów należy udać się do lekarza, który może zaordynować pacjentce odpowiednio dobrany lek.

INFEKCJE OKOLIC INTYMNYCH

Często pojawiają się pieczenie, świąd, a nawet upławy. Aby skutecznie sobie z nimi poradzić można zastosować dostępny bez recepty klotrimazol. SZCZEGÓLNIE WAŻNE JEST TO, BY PRZYWRÓCIĆ ODPOWIEDNIE PH W POCHWIE I W TYM >>

Kategoria	Opis
A	W kontrolowanych badaniach klinicznych przeprowadzonych u kobiet w ciąży nie wykazano szkodliwego wpływu leków tej kategorii na płód. Uznaje się, że leki tej kategorii są bezpieczne w czasie ciąży.
B	W badaniach przedklinicznych na zwierzętach nie wykazano ryzyka szkodliwego wpływu leków tej kategorii na płód, ale nie przeprowadzono badań klinicznych u kobiet w ciąży i nie potwierdzono tego. Uznaje się, że leki tej kategorii są prawdopodobnie bezpieczne w czasie ciąży, ale należy zachować ostrożność podczas ich stosowania.
C	W badaniach doświadczalnych na zwierzętach wykazano działanie szkodliwe leków tej kategorii na płód ale nie przeprowadzono badań klinicznych u kobiet w ciąży i nie potwierdzono tego. Leki tej kategorii mogą być stosowane u kobiet w ciąży tylko wtedy, gdy korzyści z ich stosowania u matki przewyższają ryzyko działań niepożądanych na płód.
D	Dotychczas wykazano ryzyko szkodliwego działania leków tej kategorii na płód. Leki tej kategorii mogą być stosowane w stanach zagrażających życiu matki – jeżeli inne, bezpieczniejsze leki nie mogą być podane lub są/były nieskuteczne.
X	Dotychczas wykazano i udokumentowano działanie szkodliwe leków tej kategorii na płód. Leki tej kategorii są bezwzględnie przeciwwskazane u kobiet w ciąży!

CELU STOSUJE SIĘ DOUSTNE LUB DOPOCHWOWE PROBIOTYKI GINEKOLOGICZNE ZAWIERAJĄCE M. IN. PAŁECZKI KWASU MLEKOWEGO. Jeśli takie samoleczenie nie przynosi zadowalających efektów należy udać się do lekarza po odpowiednio dobrane preparaty. Istotna jest higiena okolic intymnych. Obecnie na rynku dostępne są płyny specjalnie do tego przeznaczone, zawierające substancje przeciwgrzybicze, antybakteryjne oraz mające w składzie wyżej wspomniane probiotyki.

PRZEZIĘBIENIE ORAZ INFEKCJE UKŁADU ODDECHOWEGO

Jeśli chodzi o kobiety w ciąży podanie STANDARDOWYCH LEKÓW PRZECIWBÓLOWYCH, PRZECIWGORĄCZKOWYCH CZY PREPARATÓW Z PSEUDOEFEDRYNĄ JEST CAŁKOWICIE WYKLUCZONE.

Ciężarnej pacjentce bezpiecznie możemy zaproponować ziołowe mieszanki na bazie lipy, bzu czarnego, dzikiej róży oraz połączeń witaminy C z rutyną. Dobrym rozwiązaniem jest też podawanie preparatów z czosnkiem, ale pod warunkiem, że podczas ciąży pacjentka ma unormowany poziom ciśnienia tętniczego.

Na katar najłatwiej zastosować środki działające miejscowo na błonę śluzową nosa. Polecane są także roztwory soli morskiej oraz inhalacje z soli fizjologicznej lub z ziela szałwii czy rumianku. Z kolei w przypadku bólu gardła zaleca się ziołowe preparaty do ssania zawierające tymianek, prawoślaz, dziką różę, lub płukanki do gardła na bazie soli fizjologicznej.

Najtrudniejsza sytuacja pojawia się, gdy oprócz powyższych objawów przeziębienia lub grypy musimy leczyć kaszel. W okresie ciąży musimy zrezygnować z niektórych środków wykrztuśnych czy przeciwkaszlowych. Na pewno KATEGORYCZNIE ZABRONIONE JEST STOSOWANIE PREPARATÓW Z OPIOIDOWYMI

SUBSTANCJAMI PRZECIWKASZLOWYMI (KODEINĄ) I DEKSTROMETORFANEM. Polecane są syropy na bazie cebuli, prawoślazu i babki lancetowatej.

DOLEGLIWOŚCI ŻOŁĄDKOWO-JELITOWE

W początkowej fazie ciąży większość kobiet skarży się na wymioty i nudności. Niby to „normalne" w tym okresie, ale nastręcza wielu nieprzyjemności. Naturalnie możemy ratować się herbatką imbirową oraz preparatami zawierającymi witaminę B6.

Ważne jest też, aby utrzymać równowagę wodno-elektrolitową. Konieczne jest podawanie płynów (z dużą zawartością elektrolitów) oraz glukozy.

W przypadku zaparć, które wynikają z zalegania treści pokarmowej w żołądku i zwolnionej perystaltyki jelit, POMOCNE BYWAJĄ NAJPROSTSZE ROZWIĄZANIA, ZWIĘKSZONA PODAŻ WODY, PREPARATY Z BŁONNIKIEM POKARMOWYM I PROBIOTYKAMI, JOGURTY, SUSZONE OWOCE.

LEKI PRZECIWWSKAZANE W CIĄŻY

Jak już wspomniano istnieje grupa leków, których stosowanie w okresie ciąży, a niekiedy również w okresie laktacji, jest zabronione. Przyjmowanie w ciąży leków z grupy niesteroidowych leków przeciwzapalnych może zwiększyć ryzyko poronienia zwłaszcza w pierwszym trymestrze ciąży. Te same leki podczas II trymestru przyczyniają się do wydłużenia okresu porodu, zmniejszają ilość płynu owodniowego, wpływają na powstawanie wad rozwojowych u dzieci, nadciśnienie płucne lub ryzyko wystąpienia ADHD u dziecka. Szczególnie ważne jest, aby nie podawać ciężarnej leku zawierającego w składzie kwas acetylosalicylowy, który może przyczynić się do rozwoju wad serca u dziecka.

Na czas ciąży należy zaprzestać stosowania leków przeciwtrądzikowych zawierających retinoidy, jak również witaminy A w dużych dawkach, tetracykliny, leków przeciwdepresyjnych czy hormonów (z wyjątkiem tych zaleconych przez lekarza).

Jest także cały szereg substancji naturalnych, których trzeba wystrzegać się podczas ciąży. NIEKTÓRE PREPARATY ZIOŁOWE MOGĄ INDUKOWAĆ PRZEDWCZESNY PORÓD, A NA WCZESNYM ETAPIE CIĄŻY DZIAŁAĆ RÓWNIEŻ PORONNIE. UNIKAĆ NALEŻY TAKICH ZIÓŁ JAK: BAZYLIA, ALOES, RZEWIEŃ, JEMIOŁA, ROZMARYN, SZAŁWIA, ŻEŃ-SZEŃ, KRWAWNIK POSPOLITY, SERDECZNIK POSPOLITY, MIĘTA POLNA, DZIURAWIEC, PODBIAŁ.

Na co dzień, a zwłaszcza podczas ciąży najważniejsza jest profilaktyka chorób, bo jak wiadomo „lepiej zapobiegać niż leczyć". Po wcześniejszej konsultacji z lekarzem bądź farmaceutą można dobrać odpowiednie preparaty wspierające układ immunologiczny oraz inne wspomagające poprawne funkcjonowanie całego organizmu. Ale przede wszystkim ważna jest odpowiednia dieta, odpoczynek, odpowiednia dawka snu i pozytywne nastawienie.

ANNA ROKOSZAK
Pracownik Apteki

REKLAMA